

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

2020

«El restrenyiment econòmic és el preu de la meva llibertat».

Joan Brossa

El 2020 ha estat un any d'incertesa, d'aturada i de reactivació amb motiu de la pandèmia mundial provocada per la Covid-19. Aquesta situació, però, no va frenar l'activitat interna de la Fundació i, de fet, s'hi van dur a terme projectes de gran interès. En primer lloc, i en el marc del cicle 'La realitat en crisi', tingué lloc l'exposició temporal 'La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa'. En segon lloc, es realitzà la segona edició 'PostBrossa' amb la selecció de tres projectes artístics rigorosos i de qualitat. I, finalment, l'obertura del 'Gabinet Brossa', amb la proposta de recerca creativa 'Ganivet', donà pas a una nova manera de rellegir l'obra de Joan Brossa.

Pel que fa al programa públic i al projecte educatiu, es va buscar l'equilibri entre propostes presencials, seguint totes les mesures de seguretat i d'higiene necessàries, i virtuals, per tal de fer costat als centres educatius i facilitar espais de trobada entre els fidels, a banda d'arribar a més públic, tant a nivell territorial com pel que fa al perfil de l'usuari.

En relació a la comunicació, un dels projectes més destacats de l'any fou la presentació del nou web de la Fundació, una plataforma que ha establert una nova arquitectura de continguts per tal d'ajustar-se a la realitat de l'entitat, que juga amb l'estètica brossiana i amb la tipografia i que permet una lectura i visibilització adequades des de qualsevol dispositiu mòbil o tauleta.

Per acabar, la Fundació va presentar a l'Ajuntament de Barcelona i a la Generalitat de Catalunya el projecte 'La Brossa. Paraula, imatge i acció', un projecte de futur que vol convertir la totalitat de La Seca en la casa del poeta i que pretén posar en valor la memòria i el patrimoni

vinculats a l'univers creatiu brossià i promoure l'esperit interdisciplinari i transgressor de la producció de Joan Brossa entre les noves generacions. Així doncs, malgrat l'adversitat del 2020, l'entitat va passar de l'eufòria de celebrar l'Any Joan Brossa a un any de trànsit que obre una perspectiva de futur sòlida i pròspera de cara al 2021.

ÍNDEX

✧ La crisi sanitària de la covid-19	5
✧ Organització interna	8
✧ Programa expositiu	12
✧ Programa educatiu	27
✧ Programa públic	37
✧ Comunicació i difusió	42
✧ Publicacions	49
✧ Constel·lació Brossa	52
✧ La Brossa. Projecte de futur	53

LA CRISI SANITÀRIA DE LA COVID-19

La crisi sanitària de la covid-19 va suposar **l'aturada temporal de l'activitat i el tancament de l'espai durant uns mesos**. Així doncs, la Fundació romangué tancada al públic entre el 13 de març i el 13 juny, coincidint amb la reobertura de bona part dels equipaments culturals de la ciutat; tancà de nou durant el mes d'agost, per al descans de les treballadores; i paralitzà les activitats presencials previstes entre el 30 d'octubre i el 21 de desembre malgrat tenir l'espai expositiu obert.

Durant els mesos de tancament de l'espai, la Fundació **proporcionà continguts a les xarxes socials** sobre l'exposició 'La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa' i es va demanar a creadors i col·laboracions brossians que generessin continguts digitals a l'entorn de la creació poètica de Brossa. Quan es va tornar a obrir l'espai, es va començar a treballar amb plataformes digitals per desenvolupar-hi cursos o jornades de forma virtual; atès que l'aforament de l'espai era limitat, es van retransmetre en directe algunes activitats presencials per tal d'arribar a més públic; i també es van generar vídeos de qualitat al voltant de 'PostBrossa' i de 'Gabinet Brossa' per promoure alguns dels projectes de l'entitat i les accions relacionades que estaven previstes de forma presencial. Així doncs, **va caldre una adaptació ràpida als diferents formats digitals i equilibrar el format presencial i el virtual, tot apostant per un contingut digital de qualitat i ben editat**. Això va afectar principalment el programa públic i al projecte educatiu que ofereix la Fundació. Cal dir que les dues maneres de treballar varen ser exitoses: d'una banda, la majoria d'activitats presencials tenien llista d'espera; de l'altra, el format virtual contribuï a arribar a altres públics.

La situació viscuda **modificà el calendari expositiu previst**. Això comportà que l'exposició 'La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa' s'allargués fins al 25 d'octubre (hauria d'haver acabat el 30 de maig) per tal de donar lloc al muntatge del 'PostBrossa' que començà el 12 de novembre. Per tant, durant el 2020 la Fundació **va acollir dos, i no tres, projectes expositius a la sala gran**. L'exposició dedicada a Joan Brossa, Guillem Viladot i Josep Iglésias del Marquet, que s'hauria d'haver inaugurat al juny, s'inaugurarà a mitjans febrer de 2021 atès que la programació de 'PostBrossa' també es veié afectada per les restriccions i, per tant, prorrogada algunes setmanes.

A nivell econòmic, la Fundació va haver de **reequilibrar el pressupost previst** atès que no s'havia contemplat un servei de

neteja diari ni tampoc una inversió en assessorament digital i la contractació de plataformes en línia. Malgrat tot, l'entitat **no va haver d'aplicar cap canvi contractual a les treballadores** que estan en plantilla. D'aquesta manera, l'equip que es dedica a l'atenció al públic va donar suport a la gestió de projectes de l'entitat (principalment a la revisió de textos i d'imatges que s'inclourien al nou web i al seguiment del projecte 'La Brossa. Imatge, paraula i acció) seguint les indicacions de les coordinadores durant el temps en què l'espai expositiu romangué tancat.

Interior a l'interior, 1998

ORGANITZACIÓ INTERNA

La Fundació Joan Brossa va desenvolupar el funcionament i l'activitat generada durant el 2020 a través dels òrgans de gestió següents:

✧ PATRONAT

President: Vicenç Altaió

Vicepresident institucional: Daniel Giralt-Miracle

Vicepresidenta d'estudis: Glòria Bordons

Secretari i tresorer: Joan Abellà

Vocals: Hermann Bonnín, Mercè Centellas, Xavier Folch, Dolors Guilleumas, Jesús Julve, Carme Llopis, Albert Mestres, Jaume Maymó, Arnau Puig i Antoni Rubió.

Vocals institucionals: Ajuntament de Barcelona, Fundació Joan Miró i Associació Joan Ponç

President emèrit: Josep Maria Mestres Quadreny

Vocal emèrit: Guillem Sánchez

En el curs de l'any tingueren lloc dos decessos: primer el d'Arnau Puig a la primavera i després el d'Hermann Bonnín a l'inici de la tardor.

Es celebrà un únic patronat que tingué lloc el 18 de desembre de forma virtual. En aquest patronat es presentà la comptabilitat, el programa d'activitats executat i el previst de cara al 2021 i, sobretot, es celebrà la presència de la Generalitat de Catalunya amb la voluntat d'articular un conveni amb la Fundació Joan Brossa i l'Ajuntament de Barcelona per fer possible el projecte 'La Brossa. Paraula, imatge i acció'. Aquest projecte, treballat internament durant el 2020, fou un encàrrec fet per part de l'Ajuntament en el patronat celebrat el 17 de desembre de 2019. En el patronat es va presentar el projecte i es van discutir algunes de les idees recollides. De forma global, l'òrgan va aplaudir-ne els resultats.

✧ EQUIP DE TREBALL

Durant el 2020 es mantingué la plantilla executiva de la Fundació pel

que fa a la gestió i a la coordinació de l'entitat:

Judith Barnés, responsable de programes públics, comunicació i educació.

Maria Canelles, responsable de projectes expositius i programació de l'espai.

Pel que fa al suport al servei educatiu i a l'espai d'exposicions es continuà comptant amb **Bàrbara Bayarri** i **Pilar Rubio**. A partir del mes de setembre, Bayarri deixà la feina a la Fundació i fou substituïda per **Clara Barceló**.

L'organització implicà una reunió setmanal d'avaluació i seguiment per part de les dues persones responsables dels projectes i una reunió mensual amb la totalitat de l'equip per tal de distribuir tasques, prioritats i recursos. De tota manera, la comunicació interna era pràcticament diària i molt fluïda.

Durant el mes d'octubre Maria Canelles s'agafà una excedència i fou substituïda per **Isabella Bueno**, una persona que coneixia el funcionament intern de l'entitat atès que havia realitzat les pràctiques del Màster de Gestió de Patrimoni Cultural de la Universitat de Barcelona a la Fundació Joan Brossa entre els mesos d'octubre de 2019 i febrer de 2020.

Pel que fa a la distribució de tasques, i més enllà de l'atenció al visitant, Bàrbara Bayarri, i després Clara Barceló, donà suport al desenvolupament del servei educatiu i Pilar Rubio realitzà tasques vinculades a la comunicació de l'entitat i al manteniment de la botiga, a banda d'ajudar ambdues en el correcte funcionament dels projectes expositius i de les activitats programades a l'espai. El fet que bona part de les activitats programades a partir del mes de setembre fossin amb reserva prèvia o tinguessin lloc des de plataformes virtuals suposà un control exhaustiu dels assistents i una supervisió del correcte funcionament de les sessions. A la vegada, es va fer seguiment de les persones que visitaven la Fundació en cas d'haver d'activar un procés de rastreig amb motiu de possible contagi així com tasques de desinfecció de mobiliari o material emprat durant les activitats o el control de temperatura als visitants.

Durant el 2020 la Fundació tingué tres estudiants en pràctiques: entre octubre de 2019 i febrer de 2020 **Isabella Bueno** des del Màster de Gestió del Patrimoni Cultural de la Universitat de Barcelona; entre febrer i abril de 2020 **Paula Duran** del Màster en Estudis Avançats en Història de l'Art de la Universitat de Barcelona; i a partir del mes de

setembre, i fins al maig de 2021, **Ibon Celma** del grau en Comunicació i Indústries Culturals de la Universitat de Barcelona. Judith Barnés fou la tutora de totes tres.

Equip humà de la Fundació Joan Brossa. Fotografia de Meri Farnell

✱ EQUIP DE DIRECCIÓ

Està format per membres del Patronat de la Fundació (**Vicenç Altaió, Joan Abellà i Glòria Bordons**) i per l'equip de gestió i de coordinació (**Judith Barnés i Maria Canelles**) per tal de prendre decisions importants que afectin a la programació i al funcionament intern de la Fundació.

Amb l'equip de direcció es realitzà una reunió al mes i, en cas que sorgís alguna urgència, es resolia per correu electrònic informant-ne a tots els integrants per tal de poder avançar en el dia a dia. En el marc del confinament les reunions foren virtuals, principalment per debatre sobre el projecte 'La Brossa. Paraula, imatge, acció'.

A partir del mes d'octubre s'integrà a l'equip de direcció **Clara Rodríguez** per tal d'assumir les tasques de gerència i de relacions institucionals vinculades a l'articulació i execució del projecte anteriorment esmentat.

✧ CENTRE D'ESTUDIS JOAN BROSSA

Aquest òrgan l'integren Vicenç Altaió, Marc Audí, Judith Barnés, Glòria Bordons, Maria Canelles, Marc Chornet (Escenari Joan Brossa), Teresa Grandas (MACBA), Manuel Guerrero, Alicia Kopf, Jordi Marrugat, Albert Mestres, Carles Rebassa, Rosa Tharrats i Ester Xargay. Francesc Foguet deixà el centre d'estudis al setembre. Es comptà també amb la presència simbòlica de Pere Portabella i d'Hermann Bonnín, clars referents de l'univers brossià, així com del record de Carles Santos.

Les funcions del Centre d'Estudis Joan Brossa són les d'estimular el coneixement de Brossa entre les noves generacions a partir de la recerca aprofundida al voltant de l'obra i l'autor; desenvolupar estratègies diverses per difondre l'obra de Brossa; posar a l'abast del públic els diferents tipus d'obres de Brossa; canalitzar recursos perquè l'obra de Brossa estimuli la creació i desenvolupi l'estudi de l'obra de Brossa en relació als seus contemporanis i als creadors actuals. Durant el 2020 **es van celebrar tres reunions plenàries del Centre d'Estudis Joan Brossa** que tingueren lloc els dies: 28 de setembre, 18 de novembre i 10 de desembre. En aquests sessions es debateren alguns aspectes de futur vinculats al projecte 'La Brossa. Paraula, imatge i acció'.

Les diferents comissions de treball es van anar reunint per fer avançar en els projectes i en el futur de la Fundació. Les comissions estan compostes per:

Programació. Format per Vicenç Altaió, Maria Canelles (coordinació), Teresa Grandas, Manuel Guerrero, Rosa Tharrats i Ester Xargay.

Poesia escènica. Format per Judith Barnés, Glòria Bordons, Maria Canelles, Marc Chornet (coordinació), Albert Mestres i Carles Rebassa.

Recerca. Format per Marc Audí, Judith Barnés, Glòria Bordons (coordinació) i Jordi Marrugat.

Publicacions. Format per Judith Barnés (coordinació), Glòria Bordons, Manuel Guerrero i Carles Rebassa.

PROGRAMA EXPOSITIU

A LA FUNDACIÓ

L'any 2020 s'inicià amb l'acabament de la **primera edició** 'PostBrossa' que estava integrada pels projectes: 'Omnivoyeur ressort. Venda exclusiva de boira' de l'Equip 10 de Terra-lab.cat, 'La sala prohibida' presentada per un grup de col·leccionistes i antiquaris i 'L'acció contra la poesia i viceversa' de La Muga Caula. La triple proposta es pogué visitar **fins al 19 de gener de 2020**. El darrer cap de setmana van tenir lloc un seguit de trobades performàtiques a la Fundació per celebrar els quinze anys de poesia i acció de La Muga Caula. Es comptà amb la participació de Yolanda Pérez Herras, Denys Blacker, Michel Collet, Valentine Verhaeghe, Andrés Galeano, Nieves Correa & Abel Loureda, Ruben Barroso, Hannes Egger Milton Camilo & Thomas Feyerabend, Lis Costa & Josep M. Jordana, Yolanda Pérez Herreras, Marina Barsy Janer x Isil Sol Vil, Lucia Peiró i Theodor di Ricco. Durant aquestes dues primeres setmanes de l'any passaren **279 visitants** per la Fundació.

El 6 de febrer tingué lloc la inauguració de l'exposició temporal '**La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa**', comissariada per **Pilar Bonet i Sandra Martínez**. Amb aquesta mostra la Fundació reprengué el cicle 'La realitat en crisi'. Formada per un centenar de peces i dibuixos, alguns d'inèdits, es posà en relació la creació visionària de Josefa Tolrà amb la poesia més metafísica de Joan Brossa, tot establint-ne un diàleg. El projecte fou possible gràcies a la col·laboració de l'Associació Josefa Tolrà i de l'Associació Cultural de Mataró i al suport de l'Ajuntament de Barcelona i del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Amb motiu de la pandèmia, l'exposició es prorrogà i es pogué visitar **fins al 25 d'octubre**.

El programa públic de l'exposició estigué format per dues tipologies d'activitats:

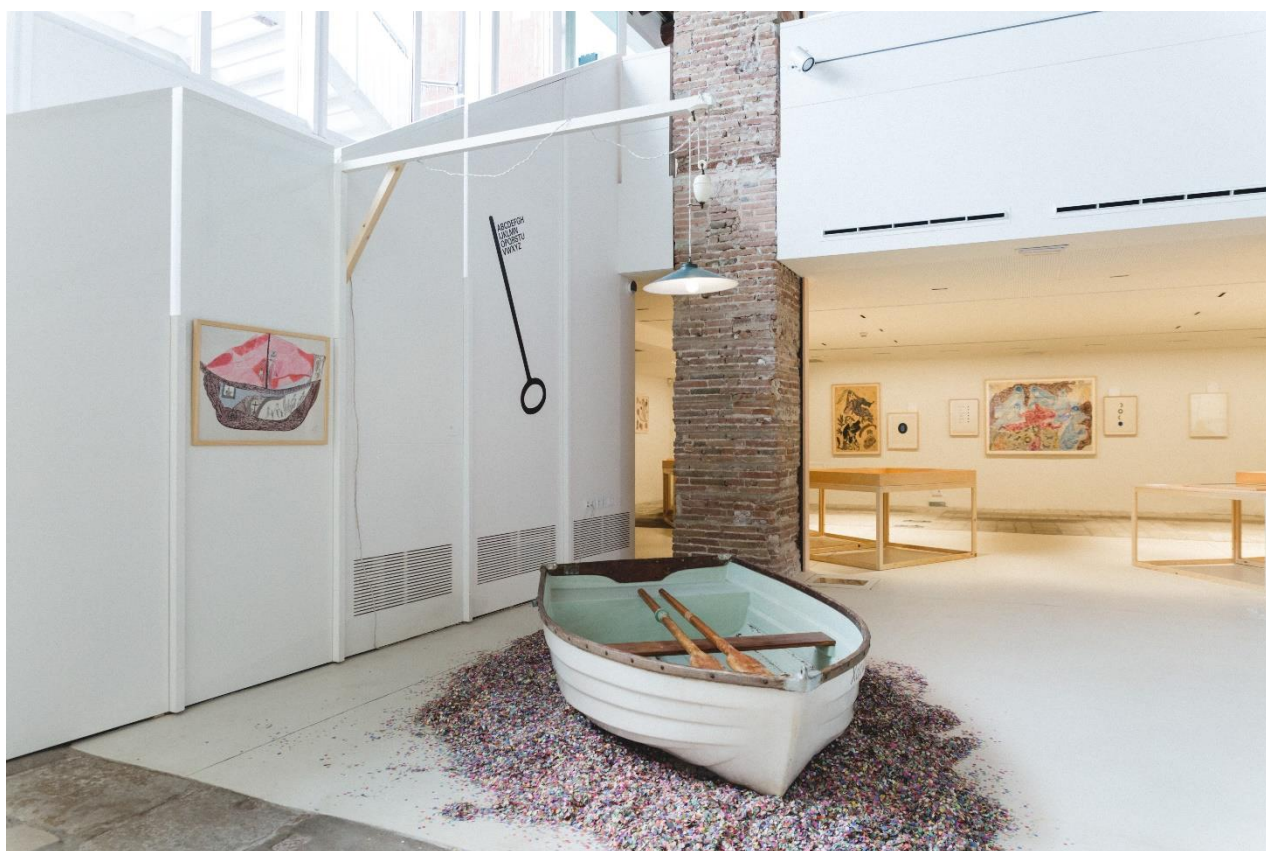
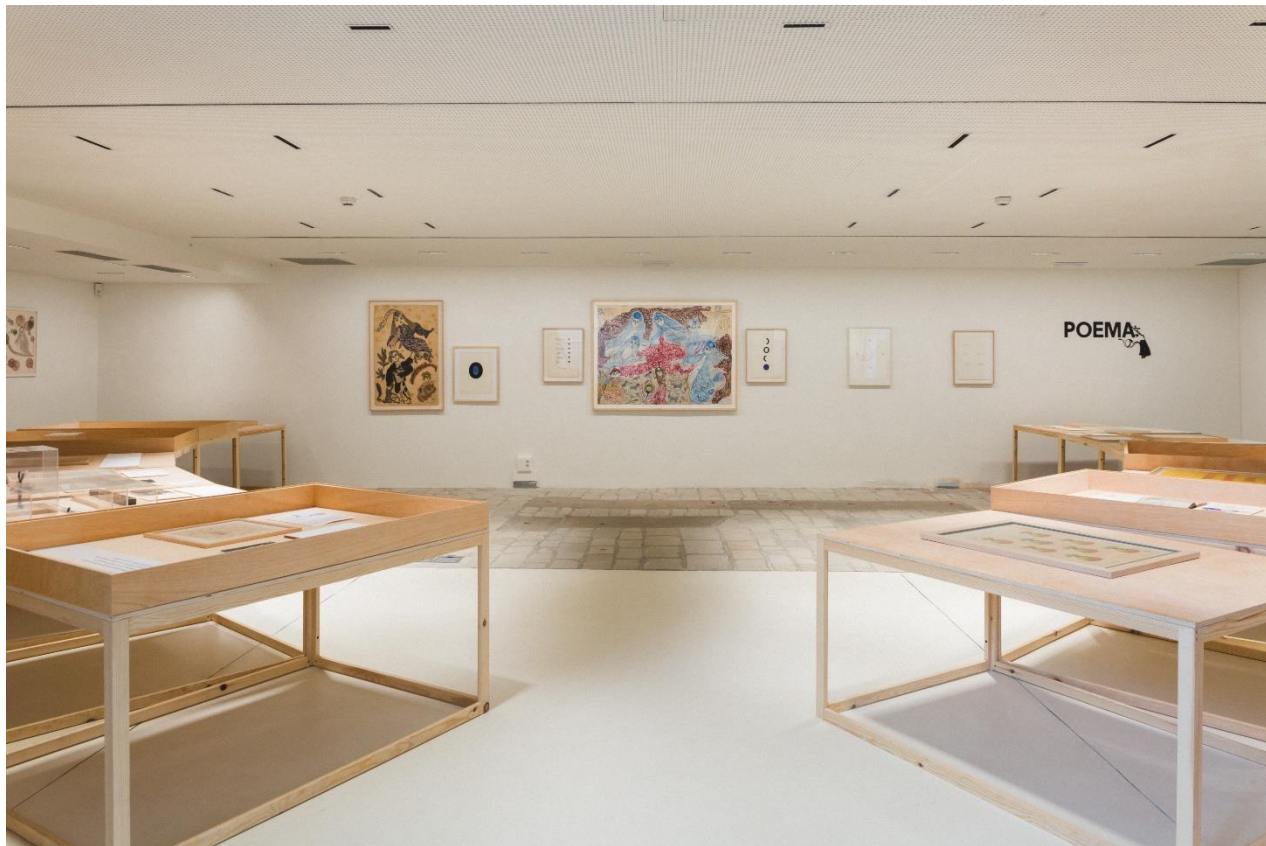
✧ **Visites narrades.** Consistien en aproximacions personals i temàtiques que posaven de relleu algun aspecte concret de la mostra com eren els sabers esotèrics o la dimensió revoltada de la poesia i del dibuix. Les visites narrades que tingueren lloc a l'exposició foren:

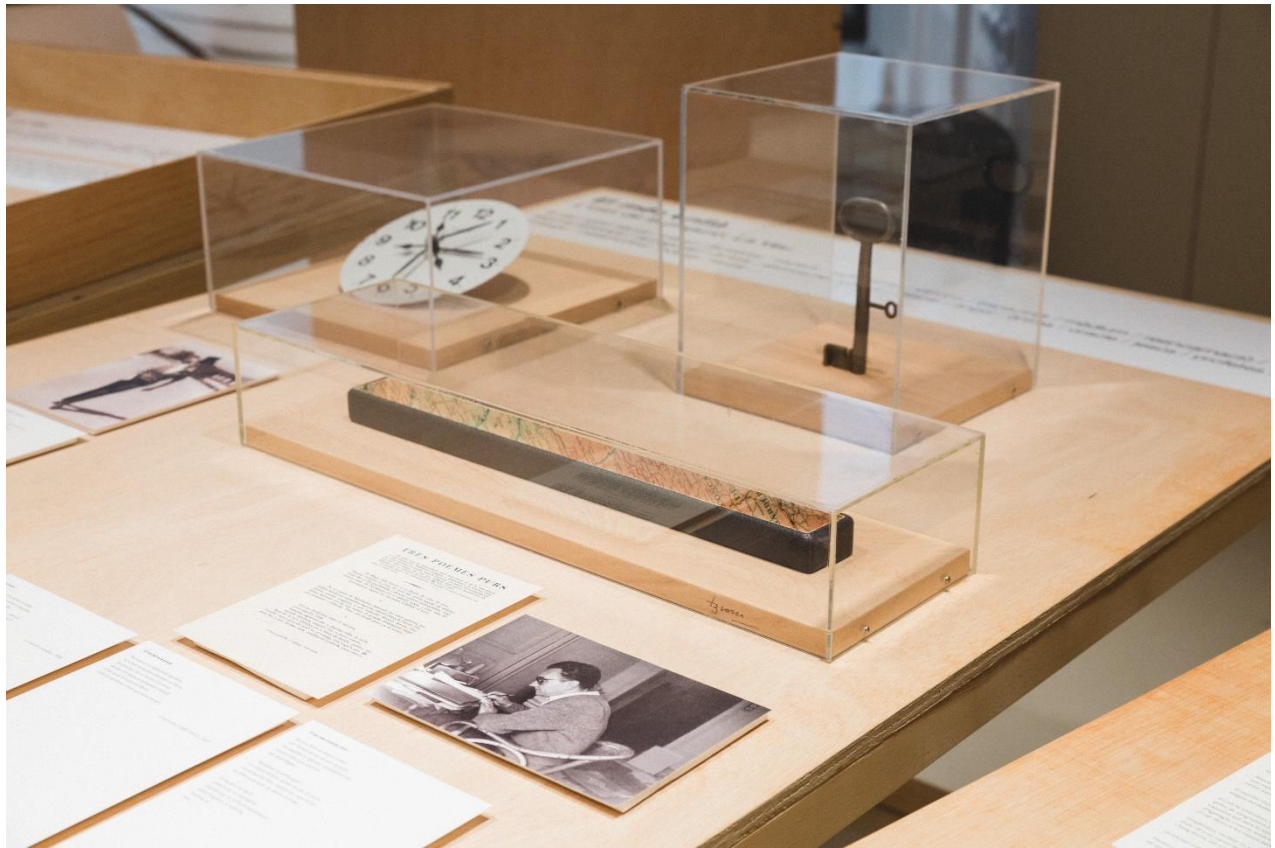
❖ "Una declaració d'amor a l'univers" amb Pilar Bonet.
Dissabte 15 de febrer a les 18.30h.

- ❖ “Esoterisme i dibuixos fluídics a l’espai domèstic de la mèdium Josefa Tolrà” amb Sandra Martínez.
Dissabte 29 de febrer a les 18.30h.
 - ❖ Visita de reobertura de l’espai amb Pilar Bonet i Sandra Martínez.
Dimecres 2 de setembre a les 18.30h.
 - ❖ “Itineraris magnètics, la mèdium, el poeta i la cultura popular” amb Dolors Marín, historiadora i especialista en moviments socials.
Dissabte 5 de setembre a les 18.30h.
- ✧ **Activitats paral·leles.** Es tractava d’un programa d’activitats a mig camí del contingut, de l’experiència i de l’acció poètica i mediúmica.

- ❖ “Força fluídica”
Lectura dramatitzada sobre textos mediúmics (de Josefa, Julieta, Aloïse i Hélène) a càrrec de Núria de Calella, actriu, directora i dramaturga; i d’Alba Saureda, artista audiovisual.
Diumenge 4 d’octubre a les 12h.
- ❖ “Conversa astral entre Josefa Tolrà, Joan Brossa i Jacint Verdaguer”
Visita il·luminada a l’exposició amb Pilar Bonet, i la canalització de les veus de Josefa Tolrà, Joan Brossa i Jacint Verdaguer amb Blanca Llum Vidal i Maria Cabrera. L’activitat comptà amb el suport de la Fundació Jacint Verdaguer i s’inclogué en el programa ‘Barcelona Poesia’.
Dissabte 17 d’octubre a les 18.30h.
- ❖ “Només quan dibuixo em sento en pau”
Acció participativa a càrrec de Mariona Vilaseca Arimany, artista interdisciplinària en camins de creativitat i equilibri del cos.
Dimecres 21 d’octubre a les 18:30h.
- ❖ “Un viatge astral amb Joan Brossa”
Xerrada mediúmica a càrrec d’ Amor Estadella, experta en quiromància i tarot.
Dissabte 24 d’octubre a les 18:30h.

Brossa' va rebre **1.316 visitants**. A les activitats organitzades varen assistir-ne 159.

La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa a la seu de la Fundació Joan Brossa. Fotografies de Sílvia Poch

Pel que fa a la comunicació, des de les tres xarxes socials de la Fundació (Facebook, Twitter i Instagram) es varen generar continguts específics relacionats amb la mostra, incloent-hi alguns vídeos breus realitzats per les comissàries i alguns dels col·laboradors que van escriure textos per al catàleg per aprofundir-hi en alguns aspectes, en el marc del confinament. L'etiqueta que es va fer servir va ser **#mèdiumipoeta**.

En relació amb els mitjans de comunicació, s'organitzà una roda de premsa el mateix dia de la inauguració i s'acolliren alguns periodistes en dies específics per fer-los una visita personalitzada. Es creà un recull de premsa amb l'impacte que va tenir l'exposició als mitjans.

Aquest projecte va ser coordinat des de la Fundació Joan Brossa per Maria Canelles. El catàleg de l'exposició, coeditat per l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Joan Brossa, sortirà al mercat al febrer de 2021.

Mostra d'algunes de les activitats realitzades en el marc de
La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa.
 Fotografies d'Isabella Bueno i de Pilar Bonet

El segon programa expositiu que es va presentar a l'espai principal de la Fundació fou el dels tres projectes artístics guanyadors de la **segona edició del 'PostBrossa'** que es pogué visitar **entre el 12**

de novembre i el 31 de gener de 2021. De cara a aquesta edició, es va llançar una convocatòria oberta entre el 14 d'abril i el 25 de maig i es van rebre **un total de quaranta-set propostes** que van ser avaluades per part del grup de programació del Centre d'Estudis Joan Brossa. La selecció dels finalistes va ser fluïda però, en canvi, la tria dels tres projectes guanyadors no va ser fàcil atès que hi havia propostes molt potents. La deliberació final va venir determinada per l'adequació de la proposta a les bases de la convocatòria, per la qualitat del projecte, pel caràcter innovador de la proposta quant al discurs, al format i al procés creatiu, per l'ajustament del projecte a l'arquitectura de l'edifici, per la voluntat d'eixamplar els límits de la poesia i pel programa públic vinculat a la proposta. Aquest projecte comptà, de nou, amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya així com de l'Ajuntament de Barcelona.

Els tres projectes que finalment es varen seleccionar foren:

✧ ***Una cartografía de la libertad, d'Esther Aldaz***

Projecte inèdit, situat a l'altell de la Fundació, en què l'artista canària construí una casa per ser viscuda, un lloc capaç d'aixuplugar-nos tant de forma individual com col·lectiva. Des de l'experiència viscuda i a partir de la construcció d'espais significants, Aldaz ens reptà a activar noves maneres d'habitar, a anar a la recerca d'un lloc en el món.

✧ ***Anotaciones para una eiségesis, de Marla Jacarilla***

Proposta, en format d'exposició convencional ubicada a la planta baixa de l'entitat, que se centrà a analitzar la reinterpretació subjectiva de la història de l'art però també de la vida en general i a reflexionar a l'entorn de la impossibilitat d'assolir l'originalitat absoluta amb motiu de la influència inevitable que exerceixen els altres.

✧ ***/ph/ Algunas voces tomadas, de Juan López i Marc Vives***

Proposta desplegada in situ a la llibreria de la Fundació que investigà i transità la intertextualitat i que buscà generar relacions entre la tipografia i l'arquitectura de l'edifici. El resultat compositiu fou un camí que generà altres mecanismes de codificació a partir dels rastres de text que van ser deixats a les parets.

Detall d'*Una cartografía de la libertad*, d'Esther Aldaz, a la seu de la Fundació Joan Brossa.
Fotografia de Sílvia Poch

Detall d'*Anotaciones para una eiségesis* de Marla Jacarilla, a la seu de la Fundació Joan Brossa.
Fotografia de Sílvia Poch

Detall de la instal·lació /ph/ *Algunas voces tomadas*, de Juan López i Marc Vives, a la seu de la Fundació Joan Brossa. Fotografia d'Alba Font

‘PostBrossa’ és una iniciativa de la Fundació Joan Brossa que treballa en una triple direcció: el format d’instal·lació o exposició en què es concreta la proposta; la intervenció a l’espai; i l’activació de les propostes. Així doncs, la proposta requereix d’un programa públic que activi les diferents instal·lacions de l’espai. La impossibilitat d’organitzar activitats presencials a la seu de la Fundació obligà a **posposar les accions previstes al gener de 2021 per tal de ser repensades en un format virtual.**

La proposta comptà amb un total de **175 visitants** fins al 31 de desembre de 2020. Cal dir que tampoc no fou possible realitzar una inauguració formal per les restriccions derivades en el marc de la pandèmia.

Pel que fa a la comunicació, des de les tres xarxes socials de la Fundació (Facebook, Twitter i Instagram) es difongué contingut vinculat a les peces i al treball dels creadors. L’etiqueta que es va fer servir fou **#PostBrossa20**.

Com en el projecte anterior, s’organitzà una roda de premsa el mateix dia de l’obertura, la qual fou retransmesa també en directe des del canal d’Instagram de la Fundació, i s’acolliren alguns periodistes en dies específics per fer-los una visita personalitzada. Es creà un recull de premsa amb l’impacte que va tenir l’exposició als mitjans.

Aquest projecte va ser coordinat des de la Fundació Joan Brossa per Maria Canelles.

El darrer programa expositiu a destacar que va tenir lloc durant el 2020 a la seu de la Fundació Joan Brossa fou el **projecte de recerca creativa ‘Ganivet’** concebut per **Laia Estruch** a la sala ‘Gabinet Brossa’. Amb aquesta proposta Estruch encabí un escenari-partitura sonor enlairat, de grans dimensions, per reivindicar la condició aèria de la veu i del cos. Amb la voluntat de rellegir l’obra de Brossa des de la contemporaneïtat, el projecte ens remetia clarament a la poesia escènica del creador i, de forma més concreta, als fregolismes. És per això que l’escenari disposava d’una entrada i d’una sortida que permetia el moviment, les aparicions i desaparicions dels personatges que hi poguessin. La proposta es pogué visitar **des del 16 de setembre de 2020 fins al 27 de juny de 2021**. La projecció de la peça i la inestabilitat derivada de la pandèmia, allargà el calendari del projecte ‘Ganivet’ amb la voluntat de donar-lo a conèixer i de treure’n el màxim profit. En aquest cas, es rebé finançament per part de la Institució de les Lletres Catalanes per tal de dur-lo a terme.

A banda de la intervenció escultòrica de l'espai, i seguint amb la pràctica creativa de l'artista, es realitzaren diferents intervencions, adreçades a col·lectius diversos, per anar activant i/o transformant l'espai:

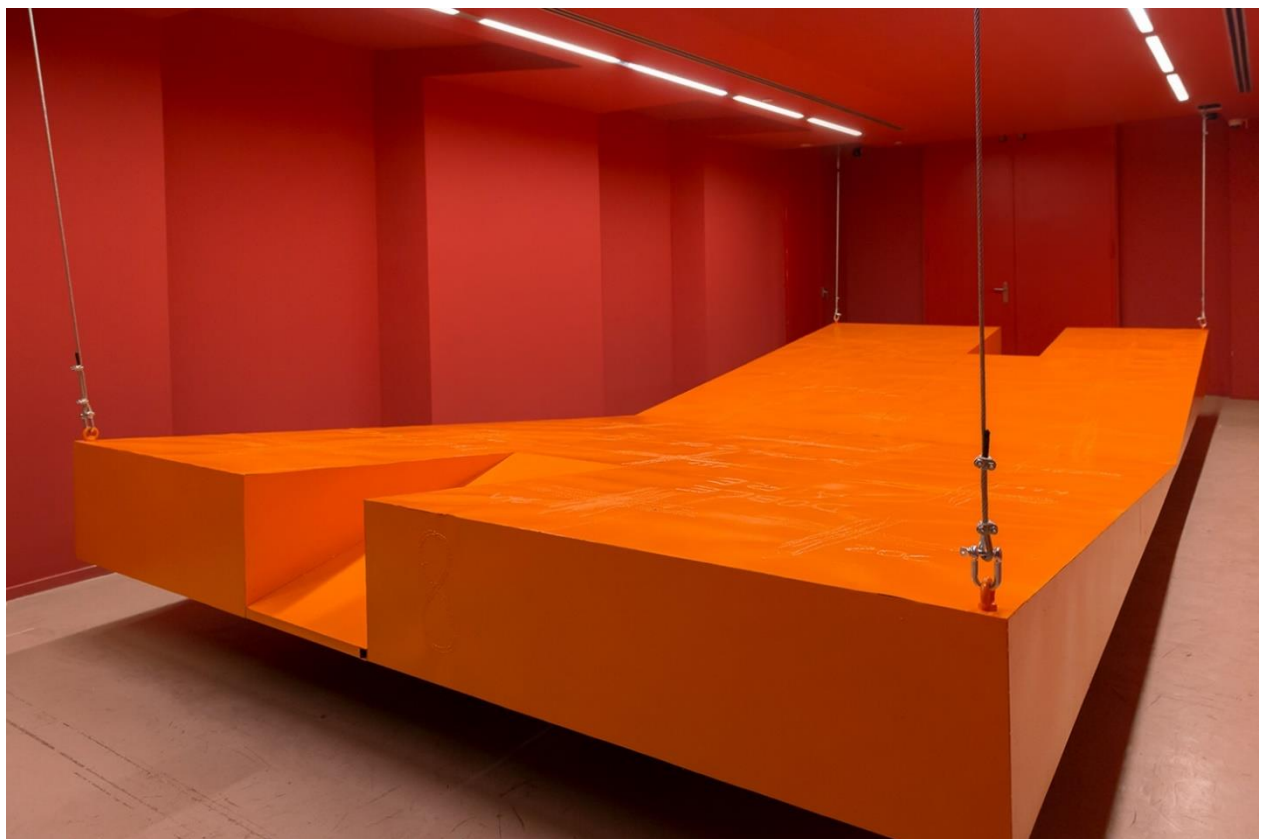
✧ **Performance per a docents**

Activació de la peça per mitjà de la veu i del cos en el marc de la presentació del programa educatiu del curs 2020-2021.
Dimecres 30 de setembre a les 18h.

✧ **Assaig obert per a públic general**

Intercanvi creatiu per part de l'artista amb els visitants per tal de conèixer el procés de treball de la peça i la pràctica artística de la creadora.
Dimecres 23 de desembre a les 18.30h.

Altres activitats previstes foren reprogramades de cara al 2021 davant de la impossibilitat de realitzar activitats presencials durant un temps.

Escenari-partitura *Ganivet* de Laia Estruch. Fotografia d'Eva Carasol

Un dels valors afegits de la proposta és el fet de vehicular-hi un **programa de mediació** adreçat als instituts amb la voluntat de

treballar la peça i de fer entrar en diàleg l'artista amb joves i docents. Així doncs, d'ençà que la proposta fou inaugurada, i més enllà del programa públic esmentat, tingueren lloc les activitats següents:

- ✱ Activitat educativa 'Gabinet-ganivet' adreçada a un grup d'alumnes d'un cicle formatiu de comerç i màrqueting de l'Institut Joan Brossa.
Dijous 17 de setembre a les 10h.
- ✱ Activitat formativa per a un grup de docents de l'Escola de Bordils, que integren el projecte de curs 'Brossart', i per a Experimentem amb l'art.
Dilluns 19 d'octubre a les 18.30h.
- ✱ Activació de l'escenari amb alumnes de l'escola de disseny Eina.
Dimarts 24 de novembre a les 11.30h.

Laia Estruch activant l'escenari-partitura *Ganivet*. Fotografia d'Eva Carasol

Un altre aspecte a destacar del projecte fou el valor documental i de registre de la pràctica de l'artista. És per això que s'organitzà una gravació el 3 de desembre, a porta tancada, amb l'objectiu de **produir**

una peça audiovisual de qualitat que mostrés el treball d'Estruch damunt de l'escenari. Aquesta producció s'integrà a l'espai per tal d'acompanyar la peça.

La inauguració, que tingué lloc el 16 de setembre, va requerir d'inscripció prèvia per qüestions d'aforament i fou retransmesa en directe per Instagram. Malgrat les circumstàncies, l'esdeveniment va ser un èxit d'assistència i d'organització i hi assistí, majoritàriament, públic jove vinculat a la creació contemporània que mai havia no havia visitat la Fundació. Un total de **402 persones** va venir a visitar el projecte fins a cloure l'any, incloent-hi el dia de la inauguració. Pel que fa al programa públic i de mediació, s'arribà a 57 persones.

Pel que fa a la comunicació, des de les tres xarxes socials de la Fundació (Facebook, Twitter i Instagram) i de forma paral·lela a 'PostBrossa 20', com a projectes representatius de la nova creativitat, es difongueren continguts vinculats a la peça i a la pràctica de Laia Estruch així com les accions previstes. L'etiqueta que es va fer servir fou **#gabinetganivet**.

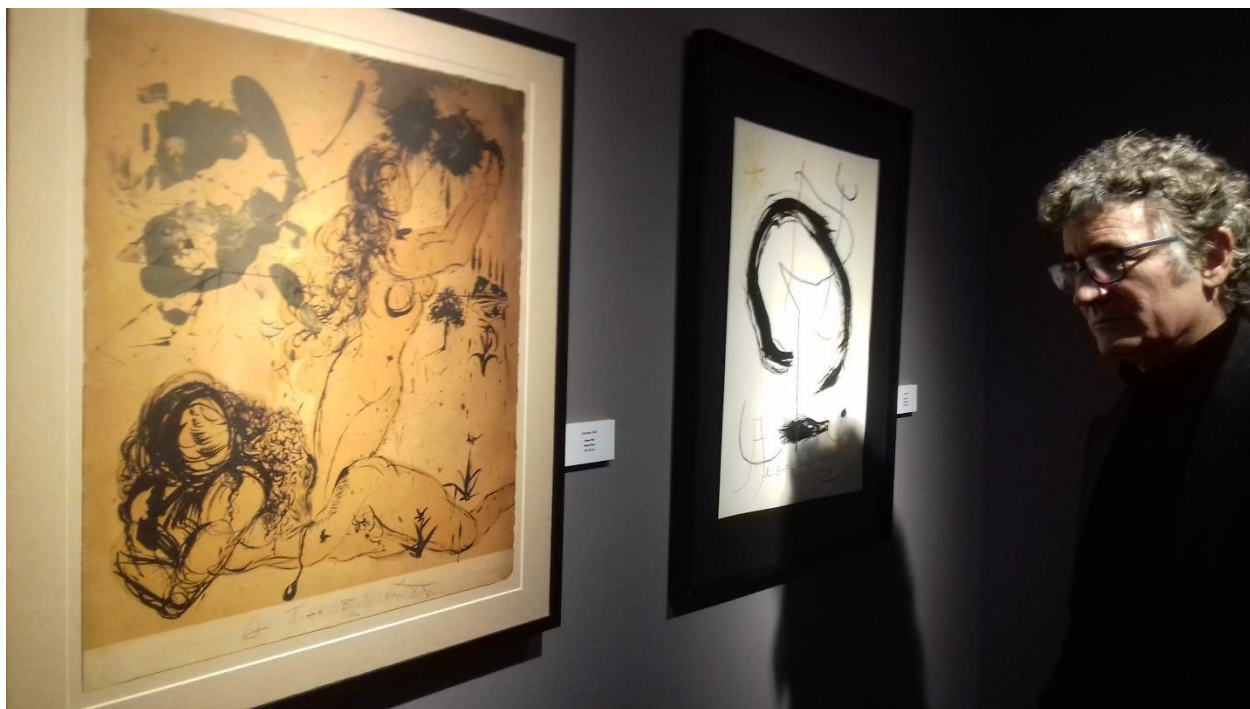
També en aquest cas s'organitzà una roda de premsa el mateix dia de l'obertura i s'acolliren alguns periodistes en dies específics per fer-los una visita personalitzada. Es creà un recull de premsa amb l'impacte que ha tingut el projecte als mitjans.

Aquest projecte va ser coordinat des de la Fundació Joan Brossa per Judith Barnés.

FORA DE LA FUNDACIÓ

Dintre del programa d'itineràncies que ofereix la Fundació Joan Brossa, tingueren lloc dos projectes expositius. En primer lloc, la itinerància de l'exposició **'Art i follia. Joan Obiols i Vié, psiquiatre i humanista'**, comissariada per Jordi Obiols, que es pogué visitar al Museu Fàbrica Reig d'Andorra entre el 6 de febrer i el 26 d'abril, i que coordinà Maria Canelles. En segon lloc, el viatge de la mostra **'Joan Brossa. Escolteu aquest silenci'**, comissariada per Glòria Bordons, que s'estigué entre el 11 de juliol i el 13 de setembre al Museu Arxiu Tomàs Balvey de Cardedeu, i que coordinà Judith Barnés.

La Fundació també participà en la cessió d'algunes obres per a la mostra **'Joan Brossa en Bogotá'**, comissariada per Eduard Escoffet, que es pogué visitar entre el 13 de febrer i el 7 de març al Local B – Torres del Parques de Bogotá, Colòmbia. Judith Barnés en fou la interlocutora.

Art i follia. Joan Obiols i Vié, psiquiatre i humanista al Museu Fàbrica Reig amb el comissari de la mostra.

Visitants a la mostra Joan Brossa. Escolteu aquest silenci al Museu Arxiu Tomàs Balvey

D'altra banda, l'exposició '**Brossa polièdric**', coproduïda per la Diputació de Barcelona i pel Departament de Cultura de la Generalitat en el marc de l'Any Joan Brossa de Catalunya i comissariada per Judith

Barnés, itinerà als espais següents:

- ❖ Centre Municipal d'Educació de Palafrugell.
Entre el 29 de novembre de 2019 i el 3 de gener de 2020.
- ❖ Biblioteca Joan Petit i Aguilar de Sant Feliu de Codines.
Entre l'1 i el 21 de febrer de 2020.
- ❖ Centre per la Normalització Lingüística de La Garriga.
Entre el 3 i el 21 de febrer de 2020.
- ❖ Centre Cultural Calisay d'Arenys de Mar.
Entre el 28 de febrer i el 22 de març de 2020.
- ❖ Biblioteca Jaume Perich i Escala de Premià de Dalt.
Entre el 3 i el 24 de març de 2020.
- ❖ Biblioteca Sant Valentí de Navarces.
Entre el 8 i el 29 de setembre de 2020.
- ❖ Biblioteca Mira-sol Marta Pessarodona de Sant Cugat del Vallès.
Entre el 8 i el 29 d'octubre de 2020.
- ❖ Biblioteca Can Sumarro de L'Hospitalet de Llobregat.
Entre el 9 i el 27 de novembre de 2020.

Finalment, com a projectes expositius vinculats a l'Any Joan Brossa que es varen allargar durant el 2020, convé destacar les propostes següents:

- ✧ **Joan Brossa. Poeta de la revolta**, comissariada per Judith Barnés i Manuel Guerrero

Del 3 d'octubre de 2019 al 2 de febrer de 2020 a El Born
Centre de Cultura i Memòria de Barcelona.

- ✧ **Joan Brossa. Escolteu aquest silenci**, comissariada per Glòria Bordons

Del 4 d'octubre de 2019 al 26 de gener de 2020 al Museu de la Pell d'Igualada. Exposició itinerant de la Fundació Joan Brossa, coordinada per Judith Barnés.

- ✧ **100 Brossa**, produïda per la unitat de Biblioteca i Documentació de la Universitat de Lleida

De l'11 d'octubre de 2019 al 20 de gener de 2020 a l'edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida.

- ✧ **Poesia concreta. Joan Brossa, Josep Iglésias del Marquet i Guillem Viladot. Petite Galerie (Lleida), 1971**, comissariada per Manuel Guerrero, Pau Minguet i Jesús Navarro

Del 22 d'octubre de 2019 al 19 de gener de 2020 al Museu Jaume Morera de Lleida.

- ✧ **Antoni Tàpies. Teatre**, comissariada per Núria Homs

Del 25 d'octubre de 2019 al 19 d'abril de 2020 a la Fundació Antoni Tàpies de Barcelona.

- ✧ **Brossa, Viladot. Alfabeto desbaratado**, comissariada per Manuel Guerrero i Pau Minguet

Del 14 de novembre de 2019 al 15 de febrer de 2020 al Centre Cultural – Llibreria Blanquerna de Madrid. Amb obra de la Fundació Joan Brossa cedida en préstec i coordinada per Judith Barnés.

- ✧ **No em va fer Joan Brossa**, instal·lació visual i sonora de Cabosanroque

Del 21 de novembre de 2019 al 5 de gener de 2020 al Museu Joan Abelló de Mollet del Vallès.

Del 9 al 29 de gener de 2020 al Born Centre de Cultura i Memòria de Barcelona.

- ✧ **Capgirada i altres poemes**, amb obres de Joan Brossa, Fusako Yasuda i Lluís Pessa

Del 12 de desembre de 2019 al 4 d'abril de 2020 a la Galeria Eude de Barcelona.

Fora de l'Any Joan Brossa i vinculada amb la darrera exposició esmentada tingué lloc:

- ✧ **Tàpies / Brossa**, amb obra gràfica, llibres d'artista i poemes objecte de Joan Brossa i d'Antoni Tàpies.

A partir del 29 de desembre de 2020 a la Galeria Eude de Barcelona.

PROJECTE EDUCATIU

OFERTA PERMANENT

Des del mes de març de 2020 l'equip intern que desplega el projecte educatiu de la Fundació va haver de **repensar els formats i les propostes amb la voluntat de conceptualitzar un projecte educatiu especial de cara al curs 2020-2021** que contemplés totes les realitats possibles davant de l'escenari de la pandèmia. Aquest projecte fou possible gràcies al suport de l'Ajuntament de Barcelona i de la Institució de les Lletres Catalanes.

Així doncs, les activitats que conformaren l'oferta educativa de la Fundació foren:

- ✧ **Les tres edats de Joan Brossa**, que té lloc al Velòdrom d'Horta i que s'adreça a alumnes d'infantil i de cycle inicial de primària.
- ✧ **Imatge, paraula i acció**, que té lloc als Jardins Joan Brossa i que s'adreça a alumnes de cycle mitjà i superior de primària.
- ✧ **L'esperit del carnaval**, que té lloc a Ciutat Vella i que s'adreça a cycle superior de primària i a primer cycle d'ESO.
- ✧ **Dau al Brossa**, que té lloc a Sant Gervasi i que s'adreça a segon cycle d'ESO i batxillerat.
- ✧ **Poesia en moviment**, que té lloc a la Rambla i a la Filmoteca de Catalunya i que s'adreça a segon cycle d'ESO i batxillerat.
- ✧ **XYZ**, que tingué lloc al Gabinet Brossa de la Fundació i que s'adreça a alumnes d'ESO i batxillerat (fins al juliol).
- ✧ **Gabinet-ganivet**, que té lloc al Gabinet Brossa de la Fundació i que s'adreça a alumnes d'ESO i batxillerat (a partir de setembre).
- ✧ **Arbust Brossa**, que té lloc al Centre d'Estudis i de Documentació del MACBA i que s'adreça a alumnes de segon cycle d'ESO i batxillerat.
- ✧ **La mirada creadora**, que té lloc a la Filmoteca de Catalunya i que s'adreça a segon cycle d'ESO i batxillerat.

Per tal de desenvolupar totes aquestes propostes de caràcter presencial, el servei educatiu de la Fundació **va activar un protocol de funcionament, tant per als educadors, com per als centres educatius.** Des de l'entitat es garantia la seguretat i les condicions d'higiene necessàries per poder desenvolupar les activitats amb normalitat. És cert, però, que algunes activitats perdien el caràcter manipulatiu i el fet de poder interactuar amb alguns dels materials dissenyats però era l'única manera de fer viable el desplegament de les propostes.

D'altra banda, cal incidir en el fet que, gràcies al projecte de curs 'Variacions', les activitats 'Les tres edats de Joan Brossa', 'Imatge, paraula i acció', 'L'esperit del carnaval' i 'La mirada creadora' **van estrenar nous materials i, conseqüentment, van ser redactats de nou els guions per als educadors.**

Pel que fa als formats, la proposta 'La mirada creadora', que com s'acaba d'explicar fou una de les activitats repensades durant el 2020, va ser treballada també des del punt de vista virtual de manera que durant el curs 2020-2021 aquesta activitat **es pogués desenvolupar de forma presencial a la Filmoteca de Catalunya o bé de forma virtual a l'aula.** El mateix passava amb 'Gabinet-ganivet', la proposta de mediació concebuda a la sala 'Gabinet Brossa' a partir del projecte de recerca creativa de Laia Estruch, en què **es plantejà tant la possibilitat d'assistir a la Fundació com el fet de fer anar l'artista a l'institut.**

Nous materials educatius de la Fundació Joan Brossa.
Fotografies de Santi Benítez i Marina Muñoz

Baralla de cartes especial dissenyada per al taller de la Filmoteca.
Fotografia de Santi Benítez i Marina Muñoz

De forma destacada, cal parlar sobre el projecte educatiu ‘Cadenes poètiques en moviment’, un projecte que va sorgir del grup de treball durant el curs 2019-2020 de forma pilot, i que va ser implementat i ampliat al curs 2020-2021 com una proposta molt adient per a aquells centres que no volguessin sortir amb els alumnes però, en canvi, tinguessin ganes de treballar la poesia des d’un punt de vista transversal. Així doncs, a les propostes creatives dissenyades per Maria Sevilla i Carles Rebassa per a alumnes de secundària, s’afegiren les idees d’Anna Dot per a infantil i Laura Alcalà i Laura Llanelli per a primària. La idea era la de **desplegar un projecte poètic que s’anés encadenant i creixent a mesura que les capsas creatives anessin viatjant per diferents centres educatius**. El fet que es tractés d’un material itinerant i manipulatiu, comportà que després de viatjar, la capsa corresponent retornés a la Fundació per tal de ser desinfectada.

Material educatiu de les ‘Cadenes poètiques en moviment’. Fotografia d’Ibon Celma

Totes aquestes novetats foren explicades en una sessió presencial que tingué lloc a la seu de la Fundació el 30 de setembre, a la qual assistiren 24 docents. També **es creà un vídeo que es penjà al compte de Youtube de l’entitat en el qual s’explicaven totes les novetats del servei educatiu** en el marc de la pandèmia.

Durant el 2020 el total d'activitats realitzades experimentà una davallada molt important respecte el 2019, any en què es celebrà l'Any Joan Brossa. Així doncs, s'acolliren **18 activitats i 402 alumnes**. Per tal de dur a terme aquestes propostes es va comptar amb un equip de 6 educadors i educadores formats internament des de la Fundació: Clara Barceló, Bàrbara Bayarri, Jan Cabarrocas, Jordi Ferreiro i Diana Garriga.

Dinamització de 'Ganivet' a càrrec de Laia Estruch amb alumnes de secundària.
Fotografia de Judith Barnés

PROJECTES DE CURS

Tenint en compte la baixada de les reserves d'activitats escolars, el servei educatiu de la Fundació **va focalitzar l'atenció en dos eixos de treball: donar suport i assessorament als centres educatius i potenciar els projectes de curs tancats amb diferents centres**. Els tres projectes de curs que tingueren lloc durant el 2020 foren:

✧ **Projecte 'Variacions'** que va néixer el curs 2018-2019 amb la

voluntat de repensar les rutes literàries i les activitats a l'aire lliure que l'entitat desenvolupa amb els alumnes. Durant el curs 2019-2020 es va treballar amb alumnes de primer de batxillerat de l'Institut Milà i Fontanals de Barcelona per repensar l'activitat 'La mirada creadora' amb la Filmoteca de Catalunya i durant el curs 2020-2021 es treballà amb els alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Ernest de Lluch de Barcelona per reformular la ruta 'Dau al Brossa' i, de nou, amb els alumnes de primer de batxillerat de l'Institut Milà i Fontanals per millorar la proposta 'Arbust Brossa' amb el MACBA.

Aquest treball va permetre canviar el contingut i les dinàmiques de les rutes així com repensar-hi els materials educatius. Durant el procés de conceptualització, sota la supervisió de Judith Barnés, vàrem comptar amb el suport de Cloe Masotta, de Clara Barceló i Bàrbara Bayarri pel que fa a la dinamització del projecte. Santiago Benítez i Marina Muñoz s'encarregaren del disseny i de la producció de materials nous.

Sessió de treball a l'Institut Milà i Fontanals durant el curs 2019-2020.
Fotografia de Bàrbara Bayarri

✧ **Projecte 'Brossart'**, que també va ser activat a partir del curs 2018-2019, té per objectiu redefinir les dinàmiques de centre a partir de la manera de ser, de fer i de crear de Joan Brossa. Aquest projecte fou concebut com un projecte de tres cursos de durada a desenvolupar amb l'equip de claustre de l'**Escola de Bordils**, després de rebre una carta de motivació per part del centre. Així doncs, el curs 2020-2021 clourà la col·laboració amb aquesta escola.

Gràcies a la col·laboració d'Experimentem amb l'art, i la coordinació de Judith Barnés, es varen dur a terme sis sessions de treball durant el curs 2018-2019 per tal de construir noves metodologies. Durant el curs 2019-2020 es dugueren a terme dues accions específiques al centre a partir de problemàtiques de funcionament intern que permetessin activar les relacions entre els diferents agents implicats i el territori. El confinament va paral·litzar el projecte durant uns mesos però es pogué tancar el curs resituant les accions realitzades. De cara al 2020-2021, i a partir de la pràctica creativa de Laia Estruch, el projecte arribarà a la maduresa del procés creatiu i de treball.

Sessió de treball amb els alumnes de l'Escola de Bordils.
Fotografia d'Experimentem amb l'art.

✧ **Projecte ‘Apadrina el teu equipament’**

Des del curs 2016-2017 el servei educatiu de la Fundació forma part del projecte ‘Apadrina el teu equipament’ impulsat des de la Fundació Tot Raval. **Durant el curs 2019-2020 es treballà en dos projectes:** ‘La mirada creadora’ amb alumnes de primer de batxillerat d’arts escèniques de l’Institut Milà i Fontanals de Barcelona (veure ‘Projecte Variacions’) i ‘Reciclar Brossa’ amb alumnes de primer i segon de primària de l’Escola Mossèn Jacint Verdaguer de Barcelona, tots dos dinamitzats per Bàrbara Bayarri. **En el curs 2020-2021 es repetí l’experiència amb els mateixos centres:** amb els alumnes de primer de batxillerat artístic de l’Institut Milà i Fontanals es mantingué el projecte ‘Variacions’ amb l’activitat ‘Arbust Brossa’ i amb els alumnes de tercer i quart de primària de l’Escola Mossèn Jacint Verdaguer es desplegà el projecte ‘Transhumància’, una proposta per treballar el cos des de l’objecte corpori. Aquests projectes foren desplegats per Clara Barceló. En tots els casos, Judith Barnés assumí la coordinació general.

A banda d’aquests projectes, cal destacar el treball que desplegà el servei educatiu de cara a la comunitat docent. Els projectes desplegats en aquesta línia foren:

✧ **Càpsules formatives ‘La clau de la clau’** a les quals varen assistir un total de **19 docents de tots els nivells educatius** amb la voluntat de mostrar un Brossa polièdric i global que abraça totes les disciplines creatives. De les quatre sessions previstes una fou realitzada de forma presencial i la resta tingueren lloc en format virtual. Aquestes càpsules, dinamitzades per Bàrbara Bayarri, varen ser reconegudes pel Consorci d’Educació de l’Ajuntament de Barcelona.

✧ **Grup de treball ‘D’anada i de tornada’** format per **16 docents de secundària** que, de forma voluntària, consolidaren un grup que es reuneix trimestralment des del curs 2018-2019 per introduir noves formes d’ensenyar la poesia i la pràctica artística a l’aula. Durant el curs 2019-2020 el treball estigué enfocat a l’avaluació, ampliació, la promoció i difusió del projecte ‘Cadenes poètiques en moviment’ i a plantejar alternatives creatives en el marc escolar. A l’inici del curs 2020-2021 es plantejaren unes dinàmiques de treball que encoratgessin els docents des de la creativitat de la poesia experimental. Amb motiu de la pandèmia, algunes sessions foren presencials i d’altres virtuals. Judith Barnés dinamitzà aquest grup amb la col·laboració de Tantàgora Serveis

Culturals.

✧ **‘VI Jornada Educativa Joan Brossa – A partir del silenci’**, una fita anual que fou conduïda de forma virtual els dies 2 i 3 de juliol per Judith Barnés i Bàrbara Bayarri amb la finalitat de visibilitzar els processos desplegats durant el curs 2019-2020 amb alumnes i docents, de promoure la creació dintre de l'àmbit educatiu i de consolidar la comunitat educativa. Aquesta jornada fou seguida per un total de **144 persones**. Els continguts d'aquesta jornada es penjaren al compte de Youtube de la Fundació.

ASSESSORAMENT I SUPORT

El servei educatiu de la Fundació Joan Brossa formà part del **grup de treball ‘Noves metodologies’** impulsat pel Consell d'Innovació Pedagògica del Consorci d'Educació, que es reuní de forma mensual i en el qual participà Judith Barnés com a representant, i puntualment Clara Barceló. Barnés també participà mensualment en el **grup de treball ‘Museus i Educació’** impulsat des de la Fundació Antoni Tàpies en el marc del confinament per tal d'acompanyar els serveis educatius dels equipaments culturals en el context d'instabilitat i d'incertesa marcat per la pandèmia.

Pel que fa a la difusió dels projectes educatius impulsats des de la Fundació convé destacar la participació de Judith Barnés en el **III Congrés Internacional de Geografies Literàries celebrat a la Universitat** de Vic el 8 i el 9 d'octubre de 2020. Barnés presentà la comunicació ‘Variacions. Del carrer a l'aula i viceversa’. També participà en una conferència virtual el 26 de novembre de 2020 dintre del **programa ‘Conversa-conserva’ que impulsa el ‘Proyecto Patrimonio’ des de Colòmbia**. Per acabar, Barnés tutoritzà, entre els mesos de novembre i de desembre, un total de 13 alumnes que participaven del **programa Rel 6 impulsat per Tantàgora. Serveis Culturals**. La tutorització consistí a fer seguiment de diferents projectes creatius inspirats en l'univers de Joan Brossa. En aquest context, cal esmentar també la sessió virtual que va tenir lloc el 20 d'octubre de 2020 amb els alumnes del **Màster de Gestió del Patrimoni Cultural de la Universitat de Barcelona** que fou dinamitzada per Barnés i per Isabella Bueno.

Per tal de donar a conèixer el projecte educatiu de la Fundació entre la comunitat docent, l'entitat envià tota la informació als docents

inscrits en el butlletí i també creà complicitats amb diferents agents educatius: CESIRE, PAE, Patrimoni Cultural i Educació, Consorci d'Educació, Centre de Recursos Pedagògics, etc.

Durant bona part de l'any el blog educatiu 'Laberints brossians' continuà nodrint el vessant pedagògic de l'autor a partir de la publicació de nous recursos pedagògics i de projectes educatius que es varen desenvolupar durant el curs a diferents centres escolars. Amb la creació del nou web de l'entitat, es decidí tancar aquest blog amb l'objectiu de promoure el projecte educatiu des del web de l'entitat i de centralitzar el tràfic d'usuaris en una sola plataforma.

A nivell operatiu, Judith Barnés fou la coordinadora general del servei educatiu i qui gestionà els continguts del blog i Bàrbara Bayarri, i després Clara Barceló, s'ocupà de la gestió de reserves amb les escoles, de la coordinació de l'equip d'educadors i del suport i la dinamització d'alguns dels projectes impulsats des de la Fundació.

PROGRAMA PÚBLIC

ARTS ENTRE LLETRES. VIATGES D'ANADA I DE TORNADA

Arran del cicle de diàlegs 'Ens va fer Joan Brossa', que tingué lloc en el marc de la commemoració de centenari de Joan Brossa, la Fundació mantingué el format de la proposta durant el 2020 amb **un cicle de vuit trobades comissariat per Ester Xargay**. En aquesta ocasió es mantingueren els mateixos principis: posar en diàleg artistes que treballen des de disciplines diverses però amb un fort component poètic i generar relacions intergeneracionals.

'Arts entre lletres. Viatges d'anada i de tornada' tenia com a objectiu principal crear espais de diàleg entre escriptors que treballen com a artistes, artistes que empren les lletres, músics que prenen la paraula i poetes que entren a escena. En conjunt, s'indagava en la inserció de les lletres en els discursos artístics i viceversa. Així doncs, a cada sessió foren convidats dos creadors que feien una intervenció (artística, poètica, musical, visionat, o tot alhora) i que explicaven com executaven les seves pràctiques artístiques immersos també en el món de les lletres. Els diàlegs plantejats naixien d'inquietuds que implicaven una postura intel·lectual, filosòfica o de caràcter subversiu, dissident del discurs, i mostraven el caràcter més lliure i experimental del llenguatge.

Aquest cicle, coordinat des de la Fundació per Maria Canelles, fou possible gràcies al suport de la Institució de les Lletres Catalanes i a la col·laboració del diari digital de cultura Núvol. Un total de **139 persones** van assistir en aquestes converses i Núvol es va encarregar de fer una crònica de cada sessió. El confinament va comportar que l'arrencada del cicle comencés a la tardor, tot allargant-lo fins al 25 de gener de 2021, i que l'aforament de les diferents sessions fos molt limitat. És per això que **tots els diàlegs foren retransmesos en directe des del compte d'Instagram de la Fundació** i dos des de la plataforma Zoom. La mitjana de reproducció dels directes va ser de **548 visualitzacions per vídeo**.

Els convidats als diàlegs foren:

✱ Primera sessió (28 de setembre)

Gabriel. Escultor i escriptor

Núria Piròmana d'Argos. Artista d'acció i escriptora

✧ **Segona sessió (5 d'octubre)**

Xavi Lloses. Artista sonor, música i poeta

Mar Serinyà. Artista visual i d'acció

✧ **Tercera sessió (26 d'octubre)**

Rosa Pou. Cantautora i poeta

David Ymberton. Artista i poeta

✧ **Quarta sessió (16 de novembre)**

** Realitzada des de Zoom*

Jordi Aligué. Artista i poeta

Mireia Zantop. Artista d'acció i poeta

✧ **Cinquena sessió (30 de novembre)**

Marta Darder. Artista i poeta visual

Martí Sales. Música i escriptor

✧ **Sisena sessió (14 de desembre)**

** Realitzada des de Zoom*

Irene Solà. Artista i escriptora

Pia Sommer. Artista d'acció sonora i poeta

✧ **Setena sessió (11 de gener)**

Sion Sierra Lopes. Artista d'acció i escriptor

Jaume Geli. Artista, música i poeta

✧ **Vuitena sessió (25 de gener)**

Selvaggi. Artista multidisciplinar

Miquel Àngel Martín. Artista d'acció i música

Rosa Pou i David Ymbernon amb Ester Xargay a la Fundació Joan Brossa.
Fotografia d'Isabella Bueno

Mar Serinyà i Xavi Llores amb Ester Xargay a la Fundació Joan Brossa.
Fotografia d'Isabella Bueno

CURSOS DE CREACIÓ POÈTICA

Una de les apostes de la Fundació pel que fa a la programació del 2020 fou **l'activació d'una oferta de cursos de creació poètica** que portés nou públic a l'entitat. Aquest programa comptà, de nou, amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes i fou coordinat des de l'entitat per Maria Canelles.

Així doncs, durant el 2020 tingueren lloc dos cursos:

✧ **Videopoesia. Poesia en moviment**

El curs, de 10 hores de durada, fou **conduït per Lis Costa i JM Jornada** i hi assistiren **15 alumnes**. Les sessions, dutes a terme des de la plataforma Zoom, atès que el curs era virtual, tingueren lloc entre el 7 i el 25 de juliol. El cost del curs fou de 40€. Si bé el curs havia estat dissenyat inicialment per ser realitzat de forma presencial, la virtualitat va permetre la participació de gent de tot el territori de parla catalana i va ajudar a consolidar la proposta d'oferir cursos virtuals.

Els objectius principals de la proposta foren introduir-se en el món de la videopoesia i adquirir recursos i tècniques per a les creacions pròpies mitjançant tutories de seguiment en els processos creatius. La cloenda del curs es retransmeté pel canal Youtube de la Fundació i se'n generà un vídeo que visualitzà els resultats dels treballs dels alumnes.

✧ **Eina ~~mort~~aviva. Una aproximació a la (lecto)escriptura poètica**

El curs, de quinze hores de durada, fou **dinamitzat per Maria Sevilla, en la part teòrica, i per Raquel Santanera, en la part pràctica, amb la participació d'Oriol Sauleda**, qui desplegà dues sessions de veu i cos. Les sessions tingueren lloc entre el 29 de setembre i el 3 de desembre a la seu de la Fundació. Només dues sessions tingueren lloc des de Zoom amb motiu de les restriccions marcades pel protocol activat durant la pandèmia. Hi assistiren **12 alumnes** molt joves i el cost fou de 70€.

La proposta s'adreçà a persones familiaritzades amb el discurs poètic, o artístic en general, i tenia com a objectiu principal dinamitzar processos creatius mitjançant sessions en les quals la lectura i l'escriptura fossin vasos comunicants d'un mateix exercici literari. El 3 de desembre, data de cloenda del curs, tingué lloc un recital per part dels alumnes, a la Fundació. Atès que no es pogué convidar públic per qüestions d'aforament, es retransmeté la

cloenda en directe des d'Instagram.

Sessió de cloenda del curs 'Eina mortaviva'. Fotografia de Raquel Santanera

COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

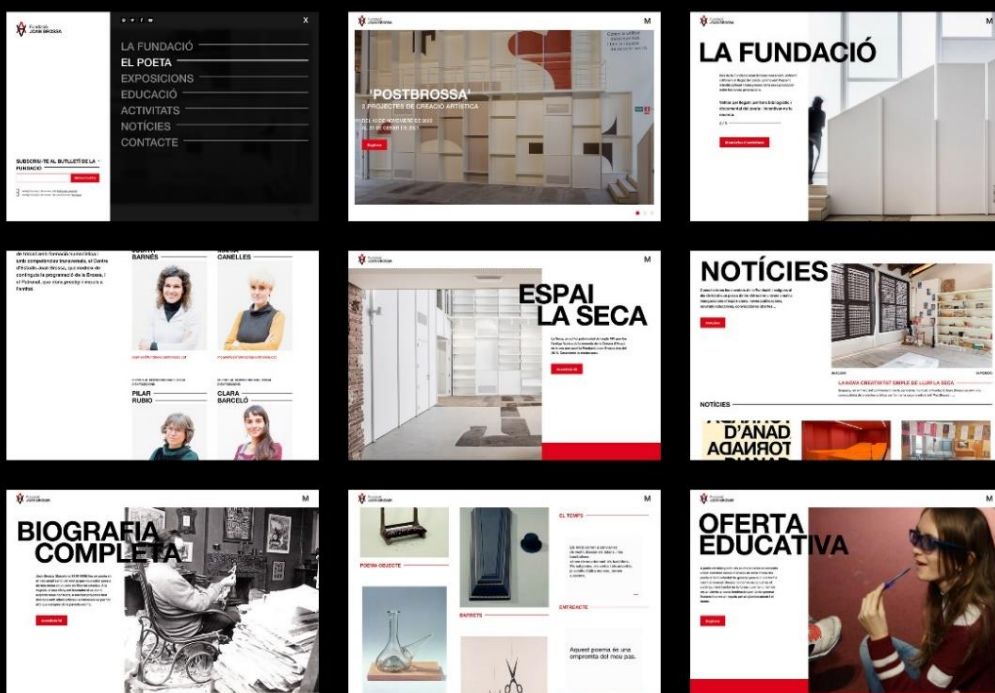
WEB

Com s'ha comentat a l'inici de la memòria, un dels projectes que ha implicat una major inversió pressupostària i de temps del 2020 fou **la creació del nou web de la Fundació Joan Brossa**. El web fou dissenyat per l'empresa **Mortensen**, amb qui també es va treballar l'estratègia digital a dur a terme per part de la Fundació en el marc de la pandèmia. **David Torrents**, com a dissenyador responsable de concebre la gràfica de l'entitat, feu seguiment del disseny creatiu de la plataforma per tal que s'ajustés al màxim a la gràfica que s'estava consolidant.

Judith Barnés fou la responsable de coordinar aquest projecte que comportà, no només definir l'arquitectura de la informació i validar-ne el disseny, sinó revisar els continguts web preexistents, fer-ne una selecció i redactar bona part de la informació que integraria la nova plataforma. El nou web de la Fundació fou llançat el 16 de setembre, amb motiu de la inauguració del primer 'Gabinet Brossa', i el procés de conceptualització amb l'equip començà al gener.

Com a aspectes destacables del projecte convé esmentar: la definició d'una arquitectura de continguts que respon a les necessitats reals de l'entitat; l'articulació d'una gestió modular dels continguts que permet adequar-ne la informació en funció dels objectius de la Fundació; i el plantejament d'una estètica brossiana que juga amb la tipografia sense caure en un accés d'animació. D'altra banda, hi ha dos aspectes que contribueixen a potenciar el tràfic web: en primer lloc, **la creació d'una botiga en línia** (que estarà activa a partir de gener de 2021) a través de la qual l'usuari podrà adquirir productes de l'entitat (llibres, facsímils, obra gràfica original, productes brossians, etc.); i, en segon lloc, **la integració dels continguts de l'antic blog educatiu 'Laberints brossians' al nou web**, tot donant força i pes al projecte educatiu de l'entitat. David Torrents va dissenyar una campanya per promoure el nou web a les xarxes socials de la Fundació que fou llançada el 25 de novembre.

Pel que fa als continguts, cada mes es feia una actualització tot entrant-ne notícies, noves activitats programades, canvis d'exposicions, etc. També es canviaren els destacats de la pàgina principal per tal de ressaltar alguns programes o iniciatives i contribuir així al dinamisme del web. L'arribada de l'estudiant en pràctiques Ibon Celma facilità l'abocament de la informació treballada al nou web a través del gestor de continguts i la gestió i actualització d'aquests sota les indicacions de Barnés.

BUTLLETÍ

El disseny del nou web contribuï a **definir també el nou butlletí de la Fundació**, que s'envia mensualment, així com a la creació d'una plataforma que permetés inscriure's a les activitats programades per part de l'entitat, sobretot en el cas d'aquelles que fossin de pagament o que plantegessin activitats simultànies, tot facilitant-ne la gestió de les inscripcions. Aquests elements comunicatius foren dissenyats també per **Mortensen**.

El nou butlletí fou enviat, per primera vegada, al mes d'octubre. Pel que fa als subscriptors, la Fundació acabà el 2020 amb un total de **3.225 subscriptors**, 575 més que l'any anterior. Els nous subscriptors es varen aconseguir a través del web, dels llistats d'inscripció que es troben al taulell de la Fundació o bé a partir de persones que es varen apuntar a alguna activitat i que volien estar al cas de les propostes que s'anessin proposant des de l'entitat. Judith Barnés i Ibon Celma crearen aquests butlletins i Pilar Rubio gestionà la base de dades de contactes amb la incorporació de nous subscriptors.

Pel que fa a l'agenda mensual de la Fundació, Judith Barnés s'encarregà de difondre-la a través de la Institució de les Lletres Catalanes, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, de l'ICUB, de l'Escenari Joan Brossa i d'Espais Escrits.

XARXES SOCIALS

Els canals oberts per la Fundació continuaren vius durant tot el 2020. Com ja s'ha apuntat, durant el confinament es feren servir etiquetes com **#mèdiumpoeta** i **#Brossadesdecasa** per difondre continguts vinculats a l'exposició 'La mèdiumpoeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa' i per donar vida a la poesia de Joan Brossa per part de creadors brossians o col·laboradors de la Fundació.

L'etiqueta genèrica que sempre es va fer servir fou **#JoanBrossa**. D'altra banda, cada projecte expositiu disposà d'una etiqueta pròpia: **#mèdiumpoeta**, **#PostBrossa20** i **#gabinetganivet**. Per al projecte educatiu s'utilitzà **#laberintsbrossians**.

En relació amb el número de seguidors, totes les xarxes van créixer respecte l'any anterior:

- ✧ Facebook: 5.220 seguidors (+ 445)
- ✧ Twitter: 5.730 seguidors (+ 391)
- ✧ Instagram: 4.295 seguidors (+ 1.043)

És molt destacable **el creixement experimentat a Instagram fruit de les retransmissions en directe** que tingueren lloc durant el 2020 amb motiu de la pandèmia. A través d'aquesta xarxa, doncs, es va poder documentar bona part de l'activitat que va tenir lloc a la Fundació. I és que des del 14 de setembre **9 actes foren retransmesos des d'aquesta plataforma:**

- ✧ Presentació del llibre 'Ens va fer Joan Brossa': 14 de setembre
- ✧ Inauguració del projecte de recerca creativa 'Ganivet': 16 de setembre
- ✧ Viatge I del cicle 'Arts entre lletres': 28 de setembre
- ✧ Viatge II del cicle 'Arts entre lletres': 5 d'octubre
- ✧ Conversa astral entre Josefa Tolrà, Joan Brossa i Jacint Verdaguer: 17 d'octubre
- ✧ Viatge III del cicle 'Arts entre lletres': 26 d'octubre
- ✧ Roda de premsa 'PostBrossa 20': 12 de novembre
- ✧ Viatge V del cicle 'Arts entre lletres': 30 de novembre
- ✧ Cloenda del curs 'Eina mortaviva': 3 de desembre

Pel que fa al número de publicacions, i tenint en compte la capacitat de l'equip, a Facebook es publicava una vintena de continguts mensuals vinculats principalment a l'agenda; a Twitter entre una i dues piulades diàries relacionades amb els projectes i amb el dia a dia de la Fundació; i, finalment, a Instagram cinc continguts mensuals, a banda d'històries específiques vinculades a les exposicions i a les activitats programades des de la Fundació. La gestió i programació dels continguts anà a càrrec de Judith Barnés.

Altrament, i per setè any consecutiu, **a Twitter van continuar les dinàmiques de cocreació poètica** per commemorar la mort i el naixement de Brossa. Les iniciatives proposades foren:

- ✧ 'Fotopoemari' amb la col·laboració del fotògraf **Jordi Larroch**. Del 30 de desembre del 2019 al 19 de gener del 2020. Amb 63 usuaris i 558 piulades.
- ✧ 'Dibuixos frases' amb el creatiu **Manuel Moranta**. Del 30 de desembre de 2020 al 19 de gener de 2021.

Aquestes propostes varen ser seguides i articulades per dues de les estudiants en pràctiques del moment, Isabella Bueno i Ibon Celma, respectivament. Barnés en feu l'assessorament i seguiment a Twitter així com la posada en marxa i el diàleg amb els creadors escollits.

Per acabar, i en relació a la publicitat vinculada a les xarxes socials, cal dir que **s'invertí en la promoció dels dos cursos de creació poètica** atès que era la primera vegada que la Fundació programava activitats de pagament d'aquestes característiques. La publicitat es va fer des de Facebook i Instagram.

MITJANS DE COMUNICACIÓ I PREMSA

Finalment, i malgrat que hagin estat esmentades a l'apartat dedicat al programa expositiu, cal fer una menció específica de les **tres rodes de premsa** que va organitzar la Fundació Joan Brossa durant el 2020:

- ✧ Inauguració de 'La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa': 6 de febrer
- ✧ Inauguració de 'Ganivet': 14 de setembre
- ✧ Inauguració de 'PostBrossa 20': 12 de novembre

Totes les rodes de premsa foren coordinades internament per Judith Barnés, tot desenvolupant les tasques següents: convocatòria de

premsa, seguiment de mitjans, elaboració del dossier de premsa, relació i contacte amb els periodistes, etc. Pilar Rubio elaborà els reculls de premsa de cada projecte sota la supervisió de Barnés.

A banda d'aquestes rodes de premsa, s'enviaren **tres notes de premsa** específiques als mitjans:

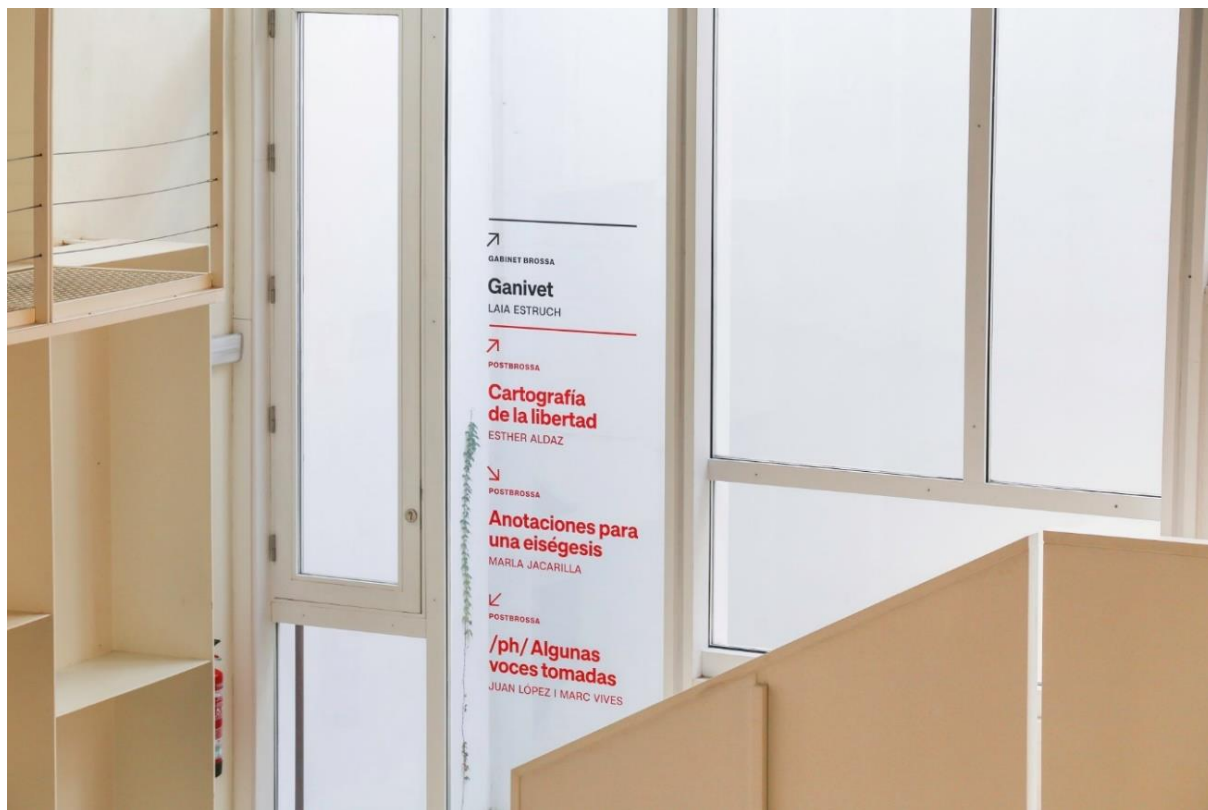
- ✧ Obertura de la recepció de projectes artístics en el marc del 'PostBrossa 20': 15 d'abril
- ✧ Anunci dels guanyadors de la convocatòria 'PostBrossa 20': 15 de juliol
- ✧ Nou cicle 'Arts entre lletres. Viatges d'anada i de tornada': 25 de setembre

FULLETONS I ELEMENTS GRÀFICS

Cada projecte expositiu desenvolupat durant el 2020 ha comptat amb un fulletó específic que expliqués tant la proposta com el programa públic associat. Així doncs, **David Torrents** s'encarregà de dissenyar els fulletons de 'PostBrossa' i 'Ganivet' mentre que el de 'La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa' fou a càrrec de **Domènec Montserrat**, dissenyador de la mostra. Torrents també elaborà un targetó específic amb el programa del cicle 'Arts entre lletres. Viatges d'anada i de tornada' i un petit catàleg amb el projecte educatiu 2020-2021 de la Fundació. Per a fer difusió a les xarxes socials, Torrents creà imatges de capçalera dels projectes expositius per a Facebook i Twitter, històries específiques per a Instagram, amb la voluntat de difondre algunes activitats destacades. A més, elaborà la gràfica dels dos cursos de creació poètica. Judith Barnés i Maria Canelles gestionaven aquests encàrrecs en funció de la persona que coordinés el programa.

D'altra banda, durant el 2020 la Fundació encarregà dos elements comunicatius encara pendants: vuit postals diferents amb obra visual de Joan Brossa que continguessin la informació bàsica de la Fundació i targetes personals de visita per a les treballadores amb poemes escrits de Brossa. Aquest encàrrec també fou realitzat per David Torrents.

Finalment, en relació amb la gràfica, però en aquest cas traslladada a l'espai físic de la Fundació, es demanà a Torrents el disseny de vinils per identificar els diferents espais de la Fundació així com una senyalètica específica que indiqués els projectes expositius que s'hi acollien en cada cas.

Senyalètica sobre els projectes expositius de la tardor a la Fundació Joan Brossa.
Fotografia d'Alba Font

ALTRES

En relació a la difusió d'exposicions a l'espai de la Fundació, amb l'exposició temporal 'La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa' es van dissenyar **300 banderoles** que van ser penjades a l'espai públic entre el 27 de febrer i el 27 de març de 2020, malauradament just amb l'inici de confinament i del tancament temporal de l'espai expositiu de la Fundació. El disseny de les banderoles va anar a càrrec de la Fundació i la producció i la distribució a càrrec de l'Ajuntament de Barcelona. Just el 13 de març es va comunicar des de la direcció de Serveis de Publicitat que l'Ajuntament no farà més cessions gratuïtes d'aquest format publicitari per a esdeveniments no organitzats per part seva, malgrat que seguirà donant suport en línia i des de les xarxes socials. Es tractà d'una decisió política per tal de reduir l'impacte visual a la via pública.

Banderoles de l'exposició *La mèdium i el poeta. Una conversa astral entre Josefa Tolrà i Joan Brossa* al carrer de Mallorca. Fotografia de Manuel Guerrero

PUBLICACIONS

El 2020 ha comptat amb **3 noves publicacions**, totes elles vinculades, d'alguna manera, amb l'Any Joan Brossa.

En primer lloc, es publicà **el llibre infantil *Agafó una lletra i capgiro el món***, escrit per Judith Barnés i publicat per Vegueta Ediciones al febrer de 2020 en català i castellà. Aquest projecte editorial començà durant la tardor del 2019 i no es va fer cap presentació al públic perquè la sortida al mercat coincidí amb la primera onada de la pandèmia.

En segon lloc, sortí **el catàleg *La xarxa al bosc. Joan Brossa i la poesia experimental, 1946-1980***, a cura d'Eduard Escoffet, dissenyat per l'equip de Todojunto i coeditat per l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Joan Brossa en versió catalana, castellana i anglesa. Arribà al mercat al juliol de 2020 i està format per una antologia de 79 poemes visuals i documentació de l'exposició que acollí la Fundació durant el 2019. El catàleg fou coordinat des de la Fundació per Maria Canelles. Hi havia prevista una presentació en el marc de l'Arts Libris, que s'hauria d'haver celebrat a finals de juliol, però finalment fou suspesa.

En tercer lloc, hi hauria **el llibre del cicle *Ens va fer Joan Brossa***, editat per Núvol, amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes, i coordinat per Maria Canelles. La publicació recollia les disset cròniques que varen conformar el cicle comissariat per Manuel Guerrero amb el mateix nom en el marc de l'Any Joan Brossa. El llibre consta de dos formats: un digital i un en format paper de caràcter gratuït amb un tiratge limitat de 300 exemplars. La presentació del llibre tingué lloc el 14 de setembre a la seu de la Fundació i fou el primer acte retransmès en directe des d'Instagram. L'acte de presentació s'acompanyà de l'espectacle 'Brossa enrabiat', una proposta escènica de Lluís-Anton Baulenas.

En aquest apartat, mereix una menció especial el primer premi que el Ministerio de Cultura y Deporte atorgà al catàleg raonat **Joan Brossa. Poesía visual 1941-1970** a cura de Glòria Bordons i Alicia Vallina, editat el 2019 per part de la Fundación Azcona. La publicació fou guardonada amb el **premi al llibre d'art millor editat del 2019** per la dificultat d'enquadernació, per la magnitud de l'estudi, per una maquetació impecable i per l'excel·lent lligam entre el contingut i el continent.

Ens va fer Joan Brossa

CONVERSES A LA FUNDACIÓ

FUNDACIÓ JOAN BROSSA
INSTITUCIÓ DE LES LLETRES CATALANES

CONSTEL·LACIÓ BROSSA

La inestabilitat provocada per la pandèmia va comportar **poca mobilitat pel que fa al desenvolupament d'activitats brossianes fora de la Fundació**, més enllà de les exposicions i de les itineràncies plantejades en el capítol corresponent. Precisament, i en relació a aquests projectes, tingueren lloc tres activitats a esmentar en aquest apartat:

- ✧ La presentació del catàleg raonat *Joan Brossa. Poesía visual 1941-1970* que tingué lloc el 30 de gener al Centre Cultural Llibreria Blanquerna de Madrid.
- ✧ La realització de l'activitat familiar 'Taller Joan Brossa' dinamitzat per Lluís Sabadell de Cuscusian*s l'1 de febrer al Centre Cultural Llibreria Blanquerna de Madrid.
- ✧ La visita comentada a l'exposició 'Antoni Tàpies. Teatre' a càrrec de Glòria Bordons, dintre del projecte públic 'Parla, parla', que es realitzà el 6 de març a la Fundació Antoni Tàpies.

A banda d'aquestes activitats, i per tal de donar suport a creadors en un context de dificultat, **l'Escenari Joan Brossa va activar unes sessions virtuals en directe a partir de peces escèniques de Joan Brossa**, els drets de les quals van ser cedits per part de la Fundació. Les sessions programades foren les següents:

- ✧ 'El primer Brossa' interpretat per Cristina López, Martí Salvat i Xavier Torra els dies 21 i 28 de juny i el 5 de juliol.
 - ✧ 'Brossa és Brossa' a càrrec de la companyia Pinya Bausch els dies 19, 25 i 26 de juliol.
-

LA BROSSA. PROJECTE DE FUTUR

Un dels reptes més grans a assumir per part de la Fundació Joan Brossa durant el 2020 fou **la conceptualització del projecte ‘La Brossa. Paraula, imatge i acció’**. El projecte fou assumit internament i liderat per Judith Barnés i Maria Canelles, sota la supervisió de l'equip de direcció.

L'articulació del projecte **comptà amb les veus i les mirades d'una quarantena de professionals vinguts de diferents àmbits del sector cultural** amb la voluntat d'oferir una proposta coral, oberta, flexible i molt arrelada a l'ideal d'esdevenir un equipament cultural singular a la ciutat de Barcelona, tant pel que fa al model de governança, com a la tipologia de programació i als usos dels espais.

El projecte reivindicà la creació d'un espai de referència per a creadors emergents que segueixin l'estela creativa del poeta i, a la vegada, un equipament que vetlli per preservar el llegat i la memòria de Joan Brossa. D'altra banda, plantejà La Seca com un centre expositiu i un espai dedicat a l'exhibició teatral i a les arts en viu que posi l'èmfasi en la visualització de processos creatius i que sigui especialment sensible amb les noves generacions. Per tal de fer-ho possible, s'articularen cinc eixos que ajudaven a dibuixar la totalitat del projecte:

- ✧ **Joan Brossa.** El poeta serà el referent de l'espai i de la programació, l'esperit lliure que transita pels marges de la disciplina. Volem que aquesta figura indisciplinada s'interpel·li des del present, que esdevingui un batec que ens provoqui des d'avui. A la vegada, l'espai serà un equipament dedicat a la memòria del creador i al context històric, cultural i social en què va viure, i en visibilitzarà el llegat que ha deixat.
- ✧ **Processos creatius i arts en viu.** La identitat de l'espai vindrà determinada per una doble naturalesa que és, alhora, l'ànima del poeta: el treball poètic en totes les seves vessants. Els projectes que s'hi desplegaran es caracteritzaran per la multidisciplinarietat i el treball holístic, seran nutritius i generaran vida a l'interior de l'espai.
- ✧ **Paraula, imatge i acció.** La programació de l'espai vindrà determinada per aquestes tres idees: la paraula que transita, la imatge que es mou i el cos que parla. Hi haurà lloc, per tant, per a una programació en què la poesia experimental i d'acció i les 6 arts escèniques tindran un paper destacat. La Brossa serà un centre que es nodrirà de la cultura de sotabosc.

- ✧ **Exhibició, creació i investigació.** L'activitat a l'espai es desplegarà des del pensament, des de l'arxiu i des de la sala d'assaig. S'acolliran projectes que s'interrelacionaran i s'alimentaran entre ells, tot mostrant i fent visible l'invisible, i obrint al públic processos de treball, d'investigació i de creació.
- ✧ **Espai educatiu i polític.** La Brossa serà un espai mental, una manera de fer, i tindrà incidència social i un retorn al territori. Serà un espai obert a la participació ciutadana, una oportunitat de prendre la paraula, un lloc on donar veu. Per això, el projecte educatiu s'articularà com un dels eixos vertebradors del centre i s'integrarà amb la programació per esdevenir el motor de l'activitat de l'equipament.

De forma global, La Brossa s'adreçaria especialment a joves, creadors i investigadors des d'una dimensió també creativa. També treballaria, colze a colze, amb els centres educatius, i s'integraria en el teixit associatiu i cultural del barri i de la ciutat. Formaria les noves generacions des de les disciplines brossianes i amb Joan Brossa com a identitat creativa, i es mouria entre els discursos interdisciplinaris i intergeneracionals. Així doncs, La Brossa, des de la totalitat de La Seca, serà concebuda com **la casa de la creació contemporània dedicada a l'experimentació i a l'estudi de nous llenguatges expressius i a la difusió del llegat del poeta en totes les seves vessants creatives.**

El projecte fou presentat a l'Ajuntament de Barcelona la primera setmana de setembre de 2020 i va ser ratificat i celebrat pel patronat que tingué lloc el 18 de desembre. Tal com ja s'ha esmentat, en aquesta reunió es varen dibuixar les bases pressupostàries i les línies de contingut que haurien de permetre el procés de transició que comportarà l'obertura del nou espai durant la tardor del 2021. Així doncs, la Fundació Joan Brossa **tancà el 2020 amb una radiografia del que s'esdevindria l'any següent, un 2021 esperançador que marcarà un abans i un després per a la institució.** En el 2021 l'entitat es consolidarà, doncs, com un espai cultural singular dintre del teixit creatiu barceloní.
